

MİLLETLERARASI TİCARİ SÖZLEŞMELER (MTS)

KAYNAKLAR

MTS Hukuki
Rejimi ve Bu
Sözleşmelerin
Hazırlanması

KAYNAKLAR

- Lex Mercatoria
- Unidroit İlkeleri
- ICC Model Sözleşmeleri
- Ticari Terimler (Incoterms)

LEX
MERCATORIA

UNIDROIT
İLKELERİ

ICC MODEL
SÖZLEŞMELERİ

TİCARİ
TERİMLER:
INCOTERMS

LEX MERCATORIA

Milli hukuklardan bağımsız ve doğrudan milletlerarası ticaretin örf ve adetlerinden doğan normlardır.

- Goldman: Bağımsız bir hukuk düzenidir. Maddi hukuk olarak uygulanabilir.
- Lagarde: Bir kurallar bütünü olsa dahi bu genel prensiplerin bir pozitif hukuk kuralı olma niteliği yoktur. Ancak sözleşme veya tahkim yoluyla bir devletin hukuk normu içine dahil edilebilir.
- Schmitthoff: Milli hukuk sistemleri tarafından şekillendirilemeyen bağımsız bir ticaret hukukun başlangıcı olabilir, ancak bu bağımsızlık görecelidir ve henüz tam bağımsız tacirlere özgü bir hukuk düzeni yoktur. Ancak milli hukuklarla işbirliği yaparak varlık gösterebilir.
- Kassis: Lex mercatoria yoktur. Ticari örf ve adetin parçasıdır.

Tam bağımsız olduğunu görüşünde Lex Mercatoria bağlayıcılığını nasıl sağlar?

ICC Tahkim Kuralları Madde 21:Uygulanacak Maddi Hukuk

1 Taraflar, hakem kurulu tarafından uyuşmazlığın esasına uygulanacak hukuku belirlemekte serbesttirler. Bu hususta bir anlaşma yoksa hakem kurulu uygun gördüğü hukuku uygular.

2 Hakem kurulu, taraflar arasında yapılmış esas sözleşme hükümlerini ve varsa, ilgili ticari örf ve adetleri göz önünde bulundurur.

3 Hakem kurulu, ancak taraflar yetki vermişse, bir dostane aracı yetkisine sahip olacak veya hakkaniyet ve nesafet kurallarına göre karar verebilecektir.

LEX MERCATORIA'NIN KAYNAKLARI

Milletlerarası Anlaşmalar
Model Kanunlar
Ticari Adet ve Teammüller

Tip Sözleşmeler
Genel işlem şartları
Milletlerarası ticaret ilişkin kurallar

Hakem Kararları ile geliştirilen içtihat
Milletlerarası ticaret hukukunun genel esasları (Trans-Lex Unidroit)
Milletlerarası Ticari Örf ve Adet
Milletlerarası Ticari İlişkileri belirleyen hukuki metinler

LEX MERCATORIA'NIN KAPSAMI

Genel bir kapsam belirlemek zordur ancak hakemler kararlarının lex mercatoria'ya ilişkin kararlarına baktığımızda bunun Unidroit İlkelerinde yansıtılmış olduğu konusunda genel bir kabulün olduğu görülür.

UNIDROIT İLKELERİ

- Tarihi gelişimi
- Hukukî niteliğine dair görüşler
- Uygulandığı hâller

ICC MODEL SÖZLEŞMELERİ

- Sözleşmelerin Tarihi Gelişimi
- Sözleşmelerin Özellikleri
- Sözleşmelerin Hükümleri

TİCARİ TERİMLER: INCOTERMS

Hukuki Niteliği: Milletlerarası ticaretin kendine özgü, yeknesak kuralları (lex mercatoria). Pozitif hukuk kuralı değildir, emredici kurallara aykırı olamaz.

Uygulama Alanı: Alıcı ve satıcı arası ilişkiler, satım sözleşmeleridir. Bunun yanı sıra üzerinde anlaşılması hâlinde sınıraşmayan ticari ilişkilerde uygulama alanı bulması da mümkündür. 2010 versiyonunda iç ticarete de kullanılabileceği açıkça belirtildi.

Uygulanma Koşulu: Sözleşmeye dahil edilmiş olması gerekli olup, re'sen uygulanamaz. Tarafların iradesi uyuşmuş olacak. Hangi tarihli Incoterms uygulanmasını istediklerini de kararlaştırmalıdır, belirtmezlerse yürürlükteki hali dahil olur. Yeni tarihli Incoterms belirlendiğinde eski tarihli seçilmişse, yeni tarihli doğrudan uygulama alanı bulmaz.

Sözleşmeye Uygulanacak Hukuk ve Incoterms Farkı: Satım sözleşmesine uygulanacak hukuk kavramı, Incoterms'ten farklıdır. Boşluklar sözleşmeye uygulanacak hukuk aracılığı ile dolduracaktır. Zira Incoterms sadece belirli konulardaki problemlere çözüm sunar, bütün hususlar Incoterms'te düzenlenmez.

TİCARİ TERİMLER: INCOTERMS

Neden Ortaya Çıktığı: Taşınır mal, menkul mal satışı milletlerarası ticaretin temelidir ve satışlar çoğunlukla mesafeli satış (götürme veya yollama satışı) niteliğindedir. Uygulanacak hukuk, masrafların paylaşımı, gönderilmede oluşacak risk, hasar ve yararın geçeceği an gibi hususlardaki belirsizlik bir yandan da sigorta primlerini arttıran bir faktör olarak karşımıza çıkar. Bunun azaltılması piyasadaki aktörlerin yararınadır. Belli tür satışlar için yerleşmiş örf ve adetlere atıf yapmak ve ticaretin öngörülebilirlik artarak süratle işlemesini sağlamak hedeflenir.

Hazırlayan Makam: ICC.

6 terimle başlamış, sonra 1936'da yeniden yayımlanmıştır. 67, 76, 1980, 1990, 2000, 2010, 2020! 10 yılda bir periyodik olarak gözden geçirilmekte. Böylece taşıma ve ticaret hayatındaki dinamikliğe uyum sağlanır.